

Till

Utrikesrådet Söderblom.

Härmed har jag äran översända avskrift av skrivelse från transportofficeren vid tyska legationen Svensson järnvägsstyrelsens svarskrivelse.

Vid de muntliga förhandlingarna den 13. dennes utlovades att svaret skulle avlämnas den 14. juli på eftermiddagen. Då emellertid de tyska representanterna icke voro anträffbara vid nämnda tidpunkt, översändes svaret med bud till transportofficeren och lämnades de muntliga kommentarerna vid den middag, som styrelsen gav för de tyska representanterna. Härvid framgick att de tyska representanterna, så snart skrivelsen ankommit, kallats till tyske militärattachén, där en genomgång av svarets innehåll skett. Av personliga samtal med de olika representanterna - överstelöjtnant Steltzer, Major Maenss och Majoren, Reichsbahnrat Meijer - framgick att svaret knappast inneburit någon överraskning. Major Maenss uppgav bl.a., att han ju endast haft att sammanfatta önskemålen, som framförts från transportavdelningarna i Norge och Finland, och själv insåg, att de framställda önskemålen varit höga. Major Meijer, vilken är järnvägsman i det civila, framhöll, att det skulle vara skönt, om man i Norge hade någon, som vågade säga ifrån på samma sätt, som järnvägsstyrelsen gjort. Man skulle under sådana förhållanden slippa ifrån de tid efter annan förekommande trafikkriserna, vilka enligt hans mening helt berodde på, att man sökte pressa fram mer transporter än de norska järnvägarna kunde taga emot.

Överstelöjtnant Steltzer, vilken även föreföll att ha full förståelse för järnvägsstyrelsens synpunkter, framhöll i förbigående, att frågan vore av den sterleksordning, att den givetvis måste inrapporteras på högsta ort, och att det väl närmast blev "Schnurres" sak att nu återkomma. I detta sammanhang framhöll jag för Maenss och Steltzer, att man enligt min personliga uppfattning inte hade något att vinna på denna väg. Jag påpekade sålunda under instämmande från Maenss talrika fall, då järnvägsstyrelsen tillgodosett tyska önskemål utöver de formella överenskomelserna. Sålunda framhölls att Charlottenbergstrafiken, vilken ju tillkommit i syfte att rent tillfälligt avlasta linjen Oslo - Trondheim, var ett typiskt exempel på detta tillmötesgående och att denna trafik icke var officiellt bekant för regeringen. De synpunkter, som legat till grund för styrelsens svar, framhöll jag, voro ingalunda några teoretiska spekulationer utan grundade sig på

erfarenheterna från föregående år. Med utgångspunkt från de då vunna erfarenheterna, var det ingen svårighet att fastslå, att en ökning av transitotrafiken redan vid nuvarande trafik var utesluten. Att de öka- de vedtransporter, med vilka man nu hade att räkna, icke tvingat till en än kraftigare begränsning av dessa transporter, berodde uteslutande på den lyckliga omständigheten, att transitotransporterna i Norrland gingo i nordlig riktning och vedtransporterna i sydlig riktning. Enär förutsättningen för överenskommelsen om transiteringen varit, att transi- tottransporterna icke skulle få inkräkta på vår ordinarie trafik, var det enligt ^{min} mening ytterst sannolikt, att transitotrafiken vid en officiell behandling av frågan skulle komma att begränsas än mera.

Det var påfallande, att järnvägsstyrelsens negativa svar på intet sätt påverkat de tyska representanternas Ålskvärdhet. Tvärtom var stäm- ningen utomordentligt god och de tyska herrarna synnerligen öppenhjärtli- ga. Sålunda förekom vid upprepade tillfällen yttranden angående rådande motsättningar mellan partiet och försvarsmakten framför allt beträffande Norge.

Bland samtal av mera allmänt intresse må följande framhållas.

Överstelöjtnant Steltzer, som tydligen var kyrkligt intresserad och bland annat var personligen bekant med biskop Berggrav berörde fullt öppenhjärtligt den rådande situationen i Norge. Han framhöll, att man på tyskt militärt håll hade full förståelse för den ställning, de norska prästerna och lärarna intagit, och beklagade djupt de missgrepp, som här gjorts. Enligt Steltzer voro emellertid dessa missgrepp mer att till- skriva NS än tyskarna även om partiet ju också hade sin del i skulden. Berggrav, som f.n. hölls under bevakning av NS-polis, hade fallit offer för Quisslings personliga hämnd, enär Quissling felaktigt misstänkte Berggrav för att ha trängt undan honom från regeringen. De norska lärarna, som före- visats till arbeten i Nordnorge, användas såsom arbetsledare för ryska krigs- fångar, vilka i mycket stor omfattning insatts för järnvägsbygge mellan Nar- vik och Kirkenäs. Ehuru Steltzer själv ansåg byggnadsföretaget vansinnigt, hade dock beslut fattats om byggandet av järnväg mellan Narvik och Kirkenäs och arbetena voro redan igång. Man räknade med utomordentligt stora arbets- styrkor och enligt Steltzer tänkte man sig insätta mer än 100.000 man på det- ta arbete.

Av samtal mellan Steltzer och Maenss framgick, att en generalstabs- överstelöjtnant, som tidigare tjänstgjort vid högkvarteret i Oslo, plötsligt blivit utnämnd till regementschef vid ett SS-förband. Utnämningen hade kom- mit fullkomligt överraskande, och vederbörande hade varit allt annat än glad men icke vågat tacka nej. Härvid framgick att SS-förbanden icke voro populä- ra inom tyska krigsmakten. Stockholm den 15. juli 1942.